

De natuurrijke tuin van Stichting Oase

Achter het voormalige klooster in Beuningen, bij de ingang van een galerie, voert een pad naar de natuurtuin van Stichting Oase. De meeste planten zijn inheems, al staan er ook enkele exoten tussen. Als die nog meer leven aan de tuin toevoegen is dat prima, vinden Marianne van Lier en Willy Leufgen.

Op straat kun je al zien dat hier grote natuurliefhebbers wonen: langs de tuinmuur zijn tegels uit het trottoir gelicht, zodat er ruimte is voor geveltuintjes. Er staan stokrozen in allerlei kleuren en ook mottekruid (*Verbascum blattaria*), scharlei en toorts staan trots te bloeien op gemeentegrond. De toegang naar de voortuin van Stichting Oase leidt onder een pergola van inheems hardhout (*Robinia*)

door. Direct daarnaast ligt een klein, maar opvallend moestuintje als een bloemborder iets verhoogd met een keermuurtje van oude dakpannen. Hier groeien geen nette rijtjes met groenten, gekweekt om hun opbrengst. De planten zijn uitgekozen op hun uiterlijk: "Om te laten zien hoe mooi een moestuin kan zijn", vertelt Marianne van Lier. Een maïsplant, een bessenstruik, rode sla, een oranjegeel bloeiende courgette en erwten pronken er met vrolijke

bloemkleuren en grijsrode peulen. Zich optrekkend aan snoeihout groeit een 3 meter hoge pronkboon met scharlakenrode bloemen.

Het terras is geplaveid in een decoratief patroon van oude trottoirtegels en nieuwe stenen. Gestapelde en gebroken trottoirtegels vormen een bankje in de schaduw van een bolacacia. In elkaar gevlochten snoeihout van die acacia en een schutting van gevlochten wilgentenen vormen de afscheiding. Deze is begroeid met klimmers als kamperfoelie, druif en bosrank.

KLOOSTERTUIN

In het voormalige klooster van Beuningen (bij Nijmegen) is de informatiewinkel gevestigd van Stichting Oase. Dit is een netwerk waarin medewerkers van heemtuinen, milieuvriendelijke hoveniers, wilde-plantenkwekers en particulieren met natuurvriendelijke tuinen zijn verenigd. Verder wonen en werken in het klooster beeldend kunstenaars en musici en is er een vestiging van vluchtelingenwerk. Willy Leufgen en Marianne van Lier van Stichting Oase beheren ruim een derde deel van de 1 hectare grote kloostertuin. Die tuin werd natuurlijk en milieuvriendelijk ingericht. Als experiment, maar ook als demonstratie voor bezoekers. Leufgen: "De tuin is gemaakt met vakmensen die het leuk vinden om te experimenteren met nieuwe projecten. Dat maakt de tuin heel gevarieerd." De tuin achter het klooster was oorspronkelijk ingericht als beeldentuin: een gazon met recht gesnoeide hagen van taxus en haagbeuk. Toen die niet meer als zodanig in gebruik was, hield een paard het ergste onkruid in bedwang. Daarna werd de tuin aan zijn lot overgelaten. Leufgen: "Het is kleigrond, je kunt je wel voorstellen wat er dan gebeurt." Leufgen en Van Lier maakten een wensenlijstje voor hun nieuwe tuin: ze wilden vooral veel water en reliëf. Gepensioneerd heemtuinbeheerder Wim Kanbier maakte

LINKERPAGINA LINKS | Gele kamille, wilde peen, zeepkruid, daar bovenuit akkerklokjes en rechts een vlinderstruik. Erachter een folly van baksteen.

LINKERPAGINA RECHTSBOVEN | Pauwengerst.

LINKERPAGINA RECHTSONDER | Tussen en op oude leistenen leeft van alles.

BOVEN | Wilde peen, koningskaars, kogeldistel, op de voorgrond zeepkruid en rechts het stinzenbosje.

MIDDEN | Korenbloem, klaproos en kamille tussen uitgebloeide vlasbollen.

ONDER | De voortuin met minivijver en een schutting van wilgentenen met een druif en een japanse wijnbes.

daarvoor een ontwerp. Bij de aanleg van de diverse structuren in de tuin werden ze geholpen door allerlei geïnteresseerden: een vegetatiedeskundige, kunstenaars, een beginnend hovenier, een oudere stukadoor en mensen die zomaar een dagje kwamen meehelpen

In december 1994 werd de vijver gegraven en ontstonden de heuvels. Vervolgens werden vijfhonderd inheemse boompjes en struiken geplant. De vijver werd bekleed met EPDM, synthetisch rubber, een milieuvriendelijk alternatief voor vijverplastic. Toen de vijver eenmaal vol was, begon volgens Willy Leufgen het leven in de tuin: "Met water in de tuin verandert er iets, dan komt er vanzelf ander leven: kikkers en libellen." En tegelijkertijd met de

planten, zoals aarvederkruid, gedoond hoornblad en waterweegbree en in het ondiepe gedeelte egelskop, kalmoes, zegge en bies, kwamen ook de salamanders.

Grenzend aan de vijver ligt een moeras, ook gemaakt met folie en verschaald met zand. "De

moerastuin mag zich langzamerhand ontwikkelen. We hebben een zaadmengsel ingezaaid en we zien wel wat er opkomt", vertelt Marianne van Lier. Er groeien al bijzondere wilde planten: orchideeën (rietorchis en moeraswespenorchis), parnassia, wilde bertram (*Achillea* →

ptarmica) en grote ratelaar (*Rhynanthus*). Vanaf een bank van robiniahout kijk je uit over de vijver. De plank voor de 4 meter lange zitting heeft dezelfde vorm als de vijveroever, daar is lang naar gezocht. Marianne wijst naar een boom verderop: "Daar staat een *Robinia*, zo kunnen we laten zien hoe die groeit." De bank ligt in de beschutting van een ruig gedeelte erachter. "Voorlopig mogen de struiken en bomen daar nog hoog opgroeien, tot we ook dit

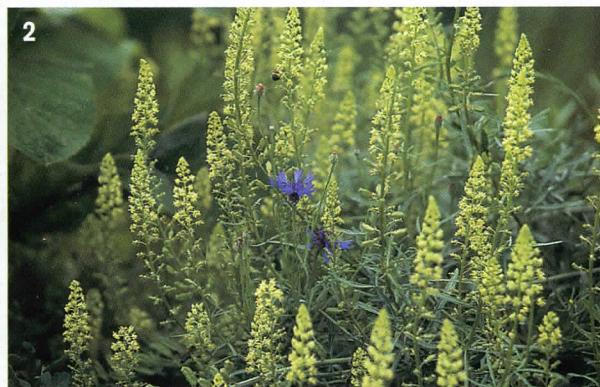
gedeelte gaan omvormen tot een meer verfijnde tuin. Maar in die tussentijd willen we geen kale grond." Vlakbij de vijver ligt de vlinderheuvel. Aangelegd met dertig ton puin, klei uit de vijver en daarop een laag zand. De hoogteverschillen zijn ruim 3 meter, zodat de heuvel een mooi uitzicht biedt over de tuin. De vlinderheuvel is doorkruist met smalle stenen paden, waarlangs verhoogde bedden met planten zijn ingericht. Die planten zijn

zo uitgekozen, dat ze aantrekkelijk zijn voor vlinders. Marianne: "Daarvoor keken we gewoon in de boekjes van de Vlinderstichting." En inderdaad, vlinders, maar ook veel hommels en bijen vliegen af en aan naar de 125 bijna allemaal inheemse plantensoorten: kaasjeskruid, tijm, stalkruid, gele kamille, zeepkruid, wilde peen, kaardebol, kogeldistel, marjolein, kroonkruid en vlasleuwenbekje. Daartussen staat ook een weliswaar niet-inheemse vlinder-

struik aantrekkelijk te zijn. De vlinderheuvel bestaat uit recycle materiaal, dat netjes op elkaar is gestapeld tot mooie composities. Zo liggen er stapels dakpannen, opgehaald bij een huis in het dorp dat werd afgebroken; bakstenen, overgehouden na een verbouwing van het klooster; leistenen, kapotte exemplaren van het dak van de kerk dat werd gerenoveerd en stukken buis van keramiek. Daartussen groeit muurleuwenbek, vijfvingerkruid (*Potentilla reptans*) en hondsdraf. En boven gele en paarse bloemen steekt decoratief een torentje van rode baksteen uit. Het gaat Marianne van Lier niet altijd makkelijk af de paden vrij en loopbaar te houden. De planten groeien weelderig en soms staan er zulke mooie op het pad, dat het zonde is die weg te halen.

ONALLEDAAGS

Achter de vijver ligt een vogelbosje met besdragende struiken en rozenbottels. Een boomstronk is bedekt met mooie, kleurige zwammen. Een takkenwal van gestapelde bossen snoeihout markeert in het meer open stinzenbosje de grens met de burens. Van Lier vertelt: "In het late najaar knippen we alles terug, zodat je in het voorjaar de stinzenplanten ziet bloeien: longkruid, maarts viooltje en allerlei voorjaarsbolletjes." Voor de vijver ligt een rij kleine akkertjes met oude graansoorten, zoals spelt, emer (eenkoom), zwarte gerst en het decoratieve pauwengerst, waarvan de kafnaalden als een waaier uitstaan. Daartussen staan vrolijk bloeiende akkeronkruiden: klapproos, bolderik, korenbloem, spiegelklokje, koekruid. Ook het akkertje met blauwbloemig vlas steekt qua kleur mooi af bij de klapprozen en kamille. In het najaar worden za-

- BOVEN | Kaardebol en boerenwormkruid in de bloemrijke berm.
 ONDER 1 | Rietorchis en ratelaar.
 2 | Wilde reseda en korenbloem.
 3 | Wilde cichorei en koningskaars aan de rand van een vlasakker.

ven. Het heeft een vegetatiedak, waarop verschillende *Sedum*-soorten groeien. Aan de rand van de moestuin staat een buitengewone bank van grasplaggen. En in de voortuin ligt een kruidenspiraal met kruiden voor diverse grondsoorten: van arme zandgrond in de zon tot aan vochtige klei in het laagste

gedeelte bij een minivijvertje. De dieren in de tuin vertegenwoordigen voor Marianne en Willy toch wel het belangrijkste element. Behalve vele vlinders en insecten, signaleerden ze de grote bonte en de groene specht, valken, steenuilen, groenlingen, vliegenvangers en putters. Willy Leufgen: "De hoeveelheid vo-

den van het graan en de onkruiden geogst, want in het voorjaar moeten de akkers worden gespit en opnieuw ingezaaid. Naast de akker ligt een bloemenwei met grassen en margrietten, cichorei, sint janskruid, knoopkruid, wondklaver en teunisbloem. Hier vergt het onderhoud minder tijd: slechts eenmaal per jaar wordt alles afgeknipt. De planten komen dan vanzelf weer op.

De tuin kent nog veel meer onalledaagse projecten. Zo is het gereedschapsschuurtje heel bijzonder geworden: een tuinpaalvlieden van leem met mooie ronde vormen. Het is nu ook geschikt om aan kleine groepen cursussen en voorlichting te ge-

BOVEN | De meeste paden zijn gemaakt van tweedehands materiaal.

- 1 | Kruidenspiraal in de voortuin.
- 2 | Langs de paden op de vlinderheuvel groeien op verhoogde bedden wilde peen, marjolein en het gele vlasbekje.
- 3 | Vijfdelig kaasjeskruid en wilde reseda op de vlinderheuvel.

gels en amfibieën is enorm. Op zomeravonden maken de kikkers zoveel kabaal, dat we wel eens bang zijn dat de burens er last van hebben."

Ook al groeien in een natuurtuin vele planten door elkaar en lijkt het alsof alle wilde planten vanzelf weer opkomen, ook deze tuin vergt het nodige onderhoud. Zo verwijdert Marianne in de vroege zomer gewoon de uitgebloeide bloemen: "We willen dan nog niet tegen een winterbeeld aankijken." Alle graspaden moeten wekelijks gemaaid en er wordt zeer regelmatig gewied. Vooral op de vlinderheuvel gebeurt dat intensief, maar ook in het moerasgedeelte schiet wilgen-, elzen- en berkenopslag de grond uit. En hoewel de natuur in deze tuin zijn gang mag gaan, planten als akkerdistel, melkdistel en berenklauw zijn er niet welkom. De vlinderheuvel wordt niet 'winterklaar' gemaakt: de grote snoeibeurt van de herfst wordt tot het voorjaar uitgesteld. Zo vinden zelfs hazen hier in de winter een schuilplaats.

In de vensterbank van de Oase-informatiewinkel staan wel veertig kleine glazen flesjes. Marianne van Lier zet in elk daarvan in de zomer een bloem uit de tuin, in het najaar een uitgebloeide bloeiwijze en in het voorjaar een uitbottende tak: "Wanneer je mooie dingen bij elkaar zet en je sorteert ze wat op vorm en kleur, dan krijg je vanzelf iets moois."

TEKST: FRIEDA VAN DREVEN

FOTOGRAFIE: CEES BUYS

ZELF KIJKEN:

Stichting Oase geeft na afspraak rondleidingen in de tuin voor groepen van 6-12 personen, inclusief koffie/thee en cake f 5,- p.p. Voor individuele bezoekers is de tuin na telefonische afspraak op zaterdag en zondag open. Stichting Oase, Kloosterstraat 5a in Beuningen (Gelderland), tel. 024-6771974.